N:o 5 - 1939

Kuva Suomi-Filmin elokuvasta "Aktivistit".

LUO LIPPUJEN!

MAAKUNTAIN SANA

Mene ja julista!

Olin hiljattain katsomassa kotimaisen filmiteollisuutemme suurta luomusta, Helmikuun manifestia, ja näytännön loputtua tunsin saavani erään asian täysin selväksi, asian, jonka ennen olin vain hämärästi käsittänyt.

Filmin loppu, jääkäri ryhtyy rakentamaan Suomen tulevaisuutta työläisperheen tytön kanssa — oli sen arvokkain osa. Siinä ilmenee pyrkimys eheään kansakokonaisuuteen, jossa luokkarajat eivät pirsto kansaa.

Siinä veljet on päämäärämme! Eheä kansa, jossa työmies, virkamies ja tiedemies ovat samassa rintamassa isänmaan etua vaalimassa, se on päämäärämme. Se on jokaisen suomalaisen päämäärä, jos isänmaan onni merkitsee hänelle mitään!

Tätä sanomaa julistamaan on mustapaitanuoriso valittu. Se on tehtävämme, josta emme saa emmekä voi tinkiä, sillä silloin kieltäisimme tehtävämme, eikä meillä enää olisi olemassaolon oikeutta. Olisimme pettureita!

Monasti kuulee sanottavan, että me revimme. (?) Jos niin todella olisi, että vain repisimme, ei kannattaisi päivääkään jatkaa toimintaa. Mutta asia ei ole niin! Me revimme, mutta myös rakennamme! Revimme pois sen, mikä estää kansamme onnellista tulevaisuutta, sen mikä rikkoo ja hajoittaa kansaamme, sillä ilman vanhan repimistä ei voi rakentaa uutta. Luokkarajat on revittävä maahan ja ne revitään, sillä ainoastaan puolueiden raunioille voi uusi eheä ja yhtenäinen Suomi rakentaa!

Veljet!

Tehtävämme on suuri ja pyhä. Ei mikään voi eikä saa estää meitä täyttämästä velvollisuuttamme.

Me olemme oikealla asialla ja Jumala on siunaava työmme. Muistakaamme, että ilman Jumalan siunausta me emme saa mitään aikaan.

Rukoile ja tee työtä!

Kun jumalan voima on voimanamme lähtiessämme sitä saatanallista linnoitusta vastaan, joka kansaamme raiskaa, puoluemieltä ja luokkavihaa vastaan, niin me palaamme taistelusta voittajina, sillä Herra on saattava asiansa voittoon.

Mene! Julista!

Siinä jokaisen suomalaisen nuoren velvollisuus.

M. H.

Jussi Pyy hankkii varallisuutta.

(Tapahtumapaikka: Edistyspuolueen toimisto, johon Jussi on saapunut. Seinällä puolueen suurten johtajain Lassilan, Cajanderin ja Holstin kuvat sekä sen vaalitunnus: Rahaa kaikille.)

Jussi: Päivää!

Puoluetoimitsija: No päivää päivää! Olipa tämä mieluinen yllätys! Kolmeen vuoteen ei ole tullut yhtään uutta jäsentä! Nuorta verta, nuorta verta virtaa puolueemme suoniin. Vapaamielisyys vahvistaa asemiaan . . .

Jussi: Mutta enhän minä jäseneksi aio liittyä. Tulin hakemaan rahaa!

Puoluetoimitsija: Rahaa! Oletko sinäkin yksi niistä Lenin-koulun kommunisteista, jotka julistuksia liimasivat?

Jussi: En ole kommunisti. Luin vain teidän puolueohjelmanne, jossa luvattiin varallisuutta kaikille, jos edistystä äänestää. Ja ajattelin pyytää hieman förskottia . . .

Puoluetoimitsija: Apua, apua! Poliisi, poliisi!

Jussi: Siinä sen näkee — puoluehuijauksen! Heti huudetaan poliisia kun vaatii, että ohjelmat täytyy myös toteuttaa. Hyvästi! (Poistuu kännää nostaen.)

PÄIVÄN PILA.

Poika: Annoit minulle kympin lennokin kunnostamista varten. Se pitäisi sekä maalata että lakata, mutta kymppi riittää vain maaliin.

Isä: Annanpa sinulle hyvän neuvon, poikani. Maalaa lennokkisi sinimustaksi, niin kyllä Kekkonen sen **lakkauttaa.**

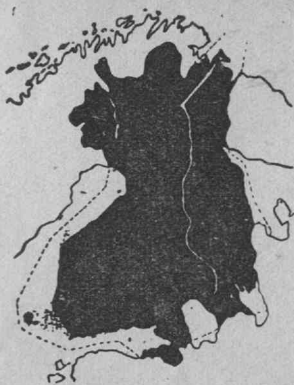
POLIITTINEN TIETOPELI.

1. Kuka on *Romanian kuningas.*
2. Kuka oli entisen *Tshekko-Slovakian presidentti?*
3. Minä päivänä Saksa valtasi tshekkien maan?
4. Missä *rauhanneuvotteluissa* Unkarin rajat määrättiin maailmansodan jälkeen?
5. Mikä *saksalainen alue* on kuulunut Liettuan yhteyteen sitten Versaillesin rauhan?
6. Mitä poliittista suuntaa *Mussolini* nuoruudessaan edusti.
7. Minkä Venäjän rajojen sisällä asuvan heimon *itsenäistymistä* nykyisin odotellaan?
8. Kuka on Venäjän *kommunistisen puolueen sihteeri?*
9. Kuka on *Eestin pääministeri?*
10. Kuka on *Italian pääministeri?*
11. Milloin *Hitler syntyi?*
12. Mikä demokraattinen ja nyt kovin "kansojen itsemääräämisoikeudesta" melua pitävä valtakunta valloitti *buurien alueen?*
13. Mikä eurooppalainen valtakunta pitää *Palestiinaa* aseistetuin armeija- ja poliisiosastoin "suojeluksessaan"?
14. Mitä kansallisuutta asuu Ruotsin *Länsi-Pohjassa?*
15. Mihin mahtavaan valtiolliseen tekijään *Ahvenanmaan* linnoittamista vaativat *sepataristit* aikovat adressinsa avulla vedota?

(Vastauksia sivulla 113. »Laukauksia» osastossa.)

PÄIVÄN KUVA.

Luo lippujen!

HELSINKI, KANSAKOULUK. 8 PUHELIN 35316

N:o 5. Päätoimittaja: VILJO LIUS 29. 3. 1939

LUJA JA ROHKEA.

Sinä ihailet lujuutta, tahdot olla rohkea. Tahdot seistä lujana uuden, velttoutta halveksivan nuorison rivissä. Näet rohkeita näkyjä kansasi ja heimosi tulevaisuudesta. Lujat ja rohkeat nuoret ovat voittamattomia, tulevaisuus on heidän. Kun näet velton, mukavuutta rakastavan, mistään innostumattoman nuoren, tiedät hänen olevan sairaan. Joko on niin, että hänen ruumiinsa potee jotakin vikaa, tai sitten hän on siveellisesti sairas, langennut, Jumalasta luopunut.

Koska sinun povessasi asuu tämän nuoren ihmisen lujuutta ja rohkeutta jäytävä tauti, kehoitan sinua kääntämään kasvosi sisäänpäin. Tiedän olevan jaloja, lahjakkaita, miellyttäviä nuoria, joiden elämässä ei koskaan kypsy se hedelmä, jonka nuoruusvuodet ulkoapäin arvostellen näyttivät lupaavan. Syynä siihen on, että heidän elämässään on joku kohta, hyvin usein juuri aistillinen himo, jossa se mikä on jalointa ja kauneinta, ikäänkuin vuotaa ulos. Samoin suuria aatteita ajavat liikkeet jäävät vaille tavoiteltuja päämääriä, kun joukkoinnostus sillä tavalla valtaa mielet, ettei osata eikä aina myöskään uskalleta omassa keskuudessa tuomita sitä, mikä on väärin.

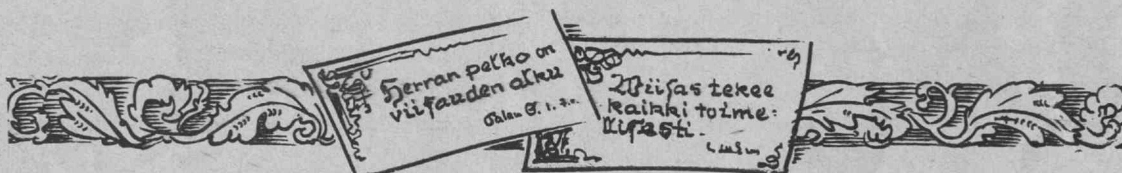
Oletko luja itseäsi kohtaan? Panetko kovan kovaa vastaan silloin, kun rakkain synnillinen halusi sinua kiusaa? Oletko valmis hakkaamaan poikki oikean kätesi, jos se viettelee sinut? Tahdotko kaivaa päätäsi ja heittää pois luotasi oikean silmäsi, jos se pyrkii katselemaan alhaista ja likaista. Ole luja omia heikkouksiasi kohtaan. "Pehmeät eivät peri Jumalan valtakuntaa."

Lujia nuoria isänmaallinen aate vain voi käyttää hyödyksensä. Pehmeät ja veltot pilaavat ehdottomasti asian. Suuren päämäärän hyväksi yhteisesti työtä tehtäessä on osoitettava lujuutta myös niitä kaikkea ihmistyötä uhkaavia yhteissyntejä vastaan, jotka omassa keskuudessamme pyrkivät johtamaan meidät harhaan. Olkaa lujat, te nuoret, ajaessanne omaa asiaanne, niin että omassa keskuudessanne tuomitsette vääräksi mikä sitä on. Silloin osoitatte todellista lujuutta. Ja silloin ei kukaan voi seisoa teitä vastaan.

Jumala kutsuu meitä hiljentymään, tarkkaamaan omia ja yhteisiä lankeemuksiamme. Kun yksikin syntinen tekee parannuksen, kovenee itsellensä ja kääntyy Jumalan tykö tunnustaen syntinsä, syntyy ilo taivaassa. Jumalan armo alkaa häntä kasvattaa, tekee hänestä rohkean antaessaan hänelle omantunnon rauhan ja lujittaa häntä päivä päivältä.

Olkaa lujat ja rohkeat!

Martti Simojoki.

RUOTSALAISET JA SUOMALAISET KOULUT

Ruotsinkielisen aikakauslehden *”För Frihet och Rätt”* tämän vuoden ensi numerossa on ylläolevalla otsakkeella varustettu kirjoitus, joka mielestäni on huomion arvoinen tänä aikana, jolloin ”elon mainingit korkeina käyvät” varsinkin koulunuorisomme kohdalla. Tässä kirjoituksessa, *”Svenska och finska skolor”*, vertaillaan ruotsalaisia ja suomalaisia oppikouluja toisiinsa.

Kirjoittaja on ruotsalainen kansallissosialisti. Hän ei käy vertailemaan näitä kouluja opillisessa suhteessa toisiinsa, hän vain tutkii sitä henkeä, joka molemmissa kouluissa vallitsee. Tämän tutkimuksen tulokset muodostuvat ehdottomasti edullisiksi suomalaisille oppikouluille. Hän on pakoitettu sanomaan, että mikäli tulee kysymykseen koulun henki, niin suomalaiset ovat paljon korkeammalla tasolla. Hän valittaa sitä, että suomenruotsalaisiin on imeytynyt se ”Bonnierin” juutalaishenkinen kulttuurikäsitys, joka on Ruotsin liberalistiselle sivistyneistölle ominainen. Tämän hengen vaikuttamana ruotsinkielinen opettajisto istuttaa ruotsinkieliseen oppikoulunuorisoon ”kulttuuribolshevismiaan” synnyttäen siinä ihan nurjan poliittisen historiankäsityksen.

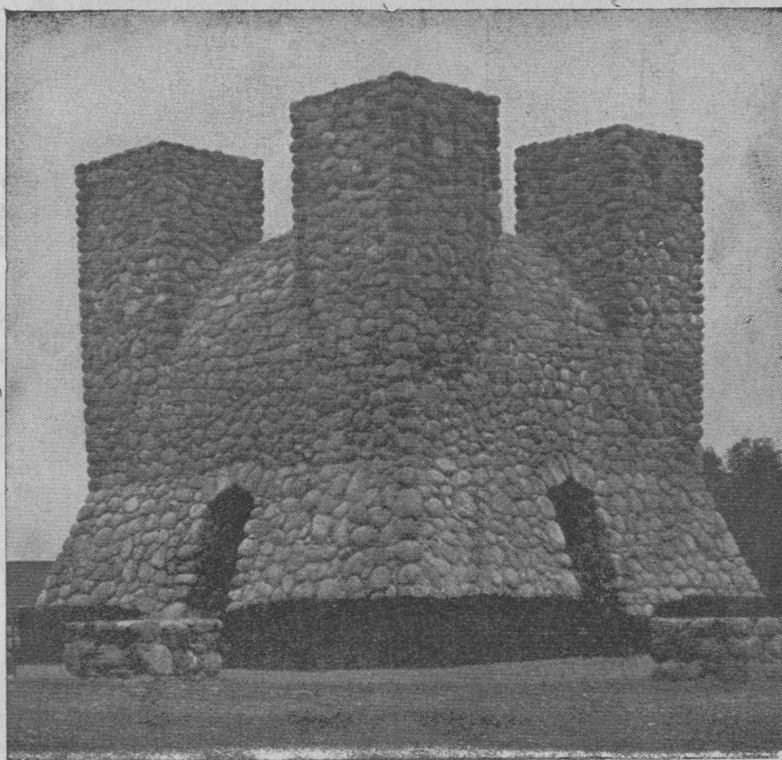
Kun kirjoittaja käy senjälkeen kertomaan esimerkkejä siitä opetustavasta, jonka alaisina oppilaiden täytyy olla useissa ruotsalaisissa kouluissa, joutuu hämmästyen kysymään, miksi ei kouluhallituksen tutkimuksia panna toimeen myös ruotsalaisissa kouluissamme, vai onko sensuuntainen politikointi luvallista mitä ruotsalaisissa kouluissa harjoitetaan? Onko oikein, että esim. saksankielen opettaja antaa oppilailleen käännettäväksi seuraavanlaisen lauseen: *”Hitler tahtoo sotaa, mutta hän tulee katumaan?”* Näin on tehty eräässä ruotsalaisessa oppikoulussa läntisellä Uudellamaalla. Eräs maantieteen opettaja oli puhunut tunnillaan oppilaille onnettomasta Espanjan sisällissodasta ja sanonut, ettei hän voi sanoa kumpi puoli taistelevista on oikeassa. Useissa ruotsalaisissa kouluissa istutetaankin oppilaihin puolustusnihilististä henkeä, jonka vuoksi ruotsalaisia oppilaita onkin paljon vähemmän suojeluskunnissa kuin suomalaisia. Eräässä ruotsalaisessa oppikoulussa uskonnonopettaja, ruotsalainen kirkkoherra, uskontotunneilla haukkuu niin raivokkaasti Saksaa, että toisinajattelevien vanhempien lasten on täytynyt hänen tunneiltaan itkien tulla kotiinsa.

Tässä näitä esimerkkejä ruotsalaisten oppikoulunopettajien politikoimisesta. Ei ole ihme, että artikkelin kirjoittaja joutuu kysymään: *”Voiko tämän jälkeen enää lapsiaan panna lainkaan ruotsalaisiin kouluihin,* vai täytyykö ruveta panemaan niitä suomalaisiin kouluihin, joissa kasvatus vastaa enemmän tarkoitustaan?” Kirjoittaja tosin epäilee suomalaisiakin kouluja nimenomaan niiden ”aitosuomalaisuuden” vuoksi, mutta katsoo, että tämäkin vaara on pienempi kuin se, että ruotsalaisesta nuorisosta kasvatetaan bolshevikeja.

Omasta puolestamme voimme artikkelin kirjoittajalle vakuuttaa, että hänellä on väärä käsitys siitä suomalaisuuden hengestä, joka elähdyttää suomalaista oppikoulunuorisoa. Ei sen innoittama suomalainen nuoriso halua riistää ruotsalaiselta kansanainekseltamme heidän äidinkieltään eikä luonnollisia oikeuksiaan, joskin se taistelee niitä *etu*oikeuksia vastaan, joita kieltämättä ruotsalaisillamme on verratessa heidän suhdelukuaan suomalaiseen väestöömme. Kun kerran ruotsalaisellakin taholla paheksutaan sitä henkeä, jossa ruotsalainen ylimysluokka ja opettajisto kansaa kasvattaa, ei pidä ihmetellä, että ruotsalaistemme kopea ja ylimielinen suhtautuminen varsinkin suomalaiseen kansaan on synnyttänyt katkeruutta ruotsalaiskapitalismia ja ruotsalaista yläluokkaa vastaan yleensä. — Mutta mikäli ruotsinkielisellä tahollamme esiintyy sellaista reilua ja rehellistä henkeä, mikä käy ilmi käsittelemästäni kirjoituksesta, tullaan sitä kohtelemaan suomalaisen nuorison taholta kunnioituksella.

Suomalaisissa oppikouluissa on epäilemättä isänmaallinen aktivismi paljon enemmän vallalla kuin ruotsalaisissa kouluissa. — Mutta valitettavasti täytyy todeta, että suomenkielistenkin opettajien keskuudessa on sellaisia kulttuuribolshevikeja, jotka kasvattavat oppilaitaan aivan onnettomaan suuntaan. Onneksi liikkuu suomalaisen koulunuorison keskuudessa niin voimakas kansallinen ja isänmaallinen härätys, että tällaiset opettajatyypit eivät saa paljonkaan aikaan. Huomattava on minkälaisella vastenmielisyydellä, jopa inholla, suurin osa suomalaisten oppikoulujen opettajakuntaa suhtautui niihin urkintoihin, joita äsken oppikouluissamme pantiin toimeen.

Mutta juuri näissä tutkimuksissa kävi ilmi kuinka

Ilkan patsas Ilmajoella.

Lakeus puhuu

Silmäys eteläpohjalaisen kansan historiaan.

Oli kerran aika, jolloin meri lainehti nykyisen Pohjanmaan leivällisen lakeuden yllä. Vain korkeimmat kukkulat ja harjanteet kohosivat yli merenpinnan.

— Näemme nuotiosavua. Nuotion ympärillä lakeuden ensimmäinen asujainperhe. Pukuna on heillä eläinten taljat, aseet kivestä ja puusta muovailtuja, leipänä korven ja veden anti. Suomalaisia he eivät vielä olleet, mutta heidän kivinen kirveensä oli lakeuden ensimmäinen ja sen ensimmäinen isku vuosituhansien työn lähtökohta.

Vuosituhannet vierivät. Lakeudella on isäntänä jo suomalainen. Korpi kaatuu. Kaskimaita poltetaan. Kuokka iskee mustaan multaan. — Kirjoitetaan suomalaisen Suomenniemen ja samalla lakeuden alkuhistoriaa, työn historiaa joka lehdellään. — Uhrilehdoissaan palvelevat he lepohetkinään haltioitaan.

Ohitame vuosisatoja.

Eletään 1300-luvun ensimmäisiä vuosia. Kansaa on koolla Isonkyrön kirkolla. Peninkulmien takaa he ovat saapuneet. Ihmetellen tarkastelee lakeuden mies vastarakennettua pyhättöä, — elämänsä ensimmäistä kirkkoa. — Ovet avautuvat. — Kansaa virtaa sisään.

— Kristinusko on tavannut pohjalaisen kansan.

Vuosi 1596. — Miehestä mieheen, talosta taloon kulkee sana. Lakeuden miehen kärsivällisyyden mitta on

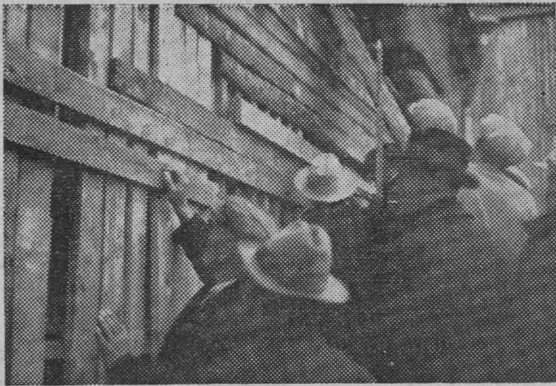

V. 1918.

---

kansallisesti surkeaakin opettaja-ainesta myöskin suomalaisissa oppikouluissa on. Vai mitä on sanottava sellaisesta koulunjohtajasta, joka pitää politiikkaan sekaantumisena sen, että joku oppilas on kerännyt vaateapua köyhille rintamamiehille? Että näin on jossakin koulussa käynyt, käy ilmi Helsingin raastuvanoikeudelle jätetystä kouluhallituksen toimittamasta tutkimuspöytäkirjasta, josta sanotaan m.m. ”Uudessa Suomessa”: *”Muutaman rikkomukseksi oli katsottu se, että hän oli IKL:n nuorisotoimintaan osallistunut keräämällä vanhoja vaatteita ja jakamalla niitä varattomien rintamamiesten perheisiin.”* En tiedä minkä koulun johtaja on

(Jatk. siv. 106.)

Pohjalaiset naulaamassa puna pesiä.

täysi. Hän tahtoo oman kotinsa orteen kasvattamansa leivän. Hän tahtoo jauhaa viljansa kokonaan, eikä jakaa säkkejään huovijoukon kanssa. — Oikeutta pyydettiin. Sitä ei saatu.

Miehestä mieheen kulkee sana. Peninkulmien takaa hiihtävät miehet kokoon. Päälliköksi huudetaan Jaakko Ilkka. Alkaa eräs kansamme historian synkimpiä sotaretkiä, nuijamiesten marssi lakeuksilta etelään. Kaikilla sama tahto ja tunnus. ”Alas huovit, kuolema Klausmarskille.” Hurja joukko, joka on anonut oikeutta, mutta kun sitä ei annettu, hankki sen itse. Nokia — Santavuori — maahan hakatut talonpoikaisjoukot.

Jälkipolvet ovat lausuneet tuomioitaan puoleen ja toiseen. Yksi asia on kuitenkin varma. Nuijamiestä ei ajanut kuolemaan vain halu kostaa. — Ei. — Vapautta etsi hän, nuijamies, aikansa uhri, Nokialta ja Santavuorelta.

Vuosi 1714. — Napuan kentällä on hiljaista. Kaatunut kaatuneen vieressä. Itä oli iskenyt armottomat kyntensä Suomenniemeen ja lakeus näki kansamme historian armottomimman päivän. Tuossa he seisoivat, suomalaiset sotilaat, vielä äsken. Nyt lepäsi yli 4000 heistä samalla kentällä — kuolleina. — Kaksi tuntia kesti verilöyly. — Kaksi tuntia suomalaista historiaa, samalla lakeuden historiaa.

Suomen sota. Lakeus, Kuortane, Alavus, Oravainen taisteluineen kertovat meille, että jokainen vuosisata on edessä olevan vapauden lunnaat lakeudelta ja lakeuden kansalta vaatinut sen omalla kamaralla.

Vuosi 1918. — Paljastetuin päin seisoo rivissä asemalla miesjoukko. ”Jumala ompi linnamme, varustus vahva aivan. Hän aseemme on kilpemme, ajalla vaaran vaivan” — kaikuu veisuu väkevänä. Kansanjoukko ympärillä yhtyy virteen. — Siinä hän seisoo rivistössä, lakeuden mies, lähdössä rintamalle. — Lähestyyhän vapauden täyttymyksen hetki. — Monelle lähtöhetki oli jäähyväishetki, lähtövirsi jäähyväisvirsi omaisille, kenen kohdalla äidille ja isälle, kenen kohdalla vaimolle, kenen omille lapsilleen.

Kansaa on koolla kirkkonsa juurella. Valkea arkku toisensa jälkeen lasketaan avonaiseen hautaan. He ovat sankarivainajia.

Vapaus ei ollut enää unelma kansalle. Kaunis uni on todellisuus. — Nuo valkeat arkut sisältävät vapauden hinnan.

Vuosi 1930. Sana kiertää lakeudella jälleen miehestä mieheen, talosta taloon. — Naulaa kiinni pesät, joissa myrkkyjuomaa kansalle keitetään. — Vuossatain aikana oli tunnuksena ollut ”Vapautta varten”. Nyt kansallinen tahto valtaa kansan. — Ääni kuuluu lakeuksilta ”Näillä lakeuksilla ei pilkata Jumalaa eikä isänmaata”.

Edelläolevat kuvat lakeuden kansan taistelusta vapautta varten ja vapauden puolesta avaa silmäimme eteen valtavan kuvan kansasta, joka on tinkimättömyytensä ja uskonsa perinyt vuossatain takaa. Se on historiaa, jota on kirjoittanut musta murhe isänmaan huomenesta. Se on kertomus kansasta, josta on haluttu niin monta kertaa tehdä orja, mutta josta ei orjaksi ole ollut.

Ellei muu ole enää puhunut, on puhunut lakeuden henki.

Mustapaidat. Isänmaa on jälleen romahtanut niin paljon, petetty niin paljon, myyty niin paljon. Jos koskaan, niin nyt tarvitaan panssarinuorisoa. — Meidän on kestettävä sairaan aikamme ryhdittömyydenkin alla. Seistä — ei koskaan tinkiä.

Ensio Röyskö.

Kansakunnan yksi päämäärä— *suuruus!*

SAKSAN PAISUMINEN JA ME.

15. 4. — maaliskuun idus — päivä, jonka kohdalta löydämme monta onnetonta tapahtumaa kansojen historiassa. Aivan kuin osoittaakseen, että kansallissosialistinen Saksa on valmis uhmaamaan ei ainoastaan koko maailmaa, vaan myös historian taikauskoisia käsityksiä, marssitti Hitler joukkonsa maaliskuun 15 pnä tshekkien maahan.

Palkakseen siitä se on saanut "rosvovaltion" nimen. Tämän kastetoimituksen suorittajina ovat ennen kaikkea olleet Englanti, Venäjä, Yhdysvallat sekä Ranska.

HITLER.

Mutta millä oikeudella?

Venäjä on valtakunta, jossa poliittisten teloitusten lukumäärä nousee miljooniin. Kaikki nämä on aikaansaanut Venäjän virallinen valtio. Sen verinen ruoska lyö armottomasti hallussaan olevien monimiljoonaisten vieraitten heimojen selkään.

Yhdysvallat kuljettivat Atlantin yli maailmansodan päivinä joukko-osastonsa taistelemaan Euroopan mantereelle.

Eräs maailmanhistorian synkimpiä tapauksia on Englannin verellä ja tulella suorittama buurien orjuuttaminen. Palestiinaa ja Intiaa pitää se tänäkin päivänä terrorilla hallussaan. Sen siirtomaissa tuhotaan lentopommituksella häikäilemättä kyliä pienimmänkin levottomuuden sattuessa.

Yhdysvallat, Englanti ja Ranska yhdessä ryöstivät Saksan yhteydestä monia sen osia Versaillesin rauhassa ja pakoittivat sen maksamaan ympärysvalloille sotakorvausta niin että v. 1932 Saksassa oli 7—8 miljoonaa työtöntä.

Näitten tapausten vuoksi ei Yhdysvaltoja, Ranskaa ja Englantia ole nimitetty rosvovaltioiksi. Kun ne nyt sinkoavat tämän syytöksen Saksan kasvoille, on se ulkokultaisen fariseuksen puhetta.

Tarkoitus ei ole puolustaa Saksaa. Se vastaa kyllä omisia teoistaan. Haluamme vain varoittaa kansaamme alistumasta entistä enemmän farisealaisten lauselmien johdettavaksi.

Englanti ilmoitti, että se ei ole mikään Euroopan poliisi. Onko sitä sitten pieni Suomi? — Ainakin sanomalehtikirjoituksista päättäen halutaa eräitä ottaa tämä virka vastaan. Se on kuitenkin vaarallista. On ennenkin sattunut, että pidätettävä tappaa poliisin!

Tshekkien alueet liitettiin Saksaan. — Se on valitettavaa! Mutta kansakunta, joka ei reagoi millään tavalla silloin, kun sen päämiehet kavaltavat maansa, on mätä. Armeija, joka ei ammu laukaustakaan silloin, kun vieras sotavoima miehittää kotiseutua, ei itsenäisen maan armeijan nimeä ansaitse.

Meillä ei ole varaa omaa tulevaisuutta vaarantaen

ryhtyä itkemään tshekkien puolesta. Meidän on yksinkertaisesti punnittava, *onko Saksan voimistumisesta Suomelle etua vai tappiota.* " Kansakunta on itsekäs"! Jos Saksan paisuminen merkitsee Suomelle vaaraa, on sitä vastaan ryhdyttävä muokkaamaan kansamme yleistä mielipidettä. Ellei niin ole, on mainittu menettely väärää.

Julistaahan meillä virallinen taholkin puolueettomuutta. Ikävä vain, että sitä ei ole noudatettu. Kun kansanrintama aikoinaan kutsui ulkopolitiikkamme johtoon rappeutuneen "politiikon" kahden vuosikymmenen takaa, oli se jo sinänsä virhe. Kokonaiseksi virheitten sarjaksi muodostui mainittu ulkopoliittinen kausi harkitsemattomine pikkutuntipuheineen. Sen näkyvimpänä tuloksena toteamme nyt, *että Ahvenanmaan linnoittamiseen ei Saksa ole antanut vastaustaan.* Ei ole kerta kaikkiaan viisasta Suomen nostaa sotalippua Keski-Euroopan voimakkainta mahtia vastaan. Kun kansanrintamalehdistö syytää myrkkyä uuden Saksan ja sen johtajan kasvoille, olisi sen hyvä muistaa, että maassamme on myös Saksan lähetystö, joka sangen tarkasti seuraa sanomalehdistöämme.

Näitten sanojen johdosta on turha väittää meitä Saksan asiamieheksi. Sanomme suoraan, *että jokainen vieraan maan agenttina toimiva suomalainen ansaitsisi hirttotuomion.* Emme vain pidä onnistuneena sitä, että meillä järjestelmällisesti kuljetaan kohti ryssäläis-englantilais-ranskalaista liittoa, joka ei ole etujemme mukaista.

Tuleva sotammehan on sotaa Venäjää vastaan. Saksan tuleva sota on myös sitä. Jos se on saanut edullisimmat lähtökohdat itään suuntaamalleen hyökkäykselle, mitä syytä *meidän* on sitä valitella? Jos Hitler on tuhonnut erään Euroopan kommunistipaiseen, ei se isku toki sattunut *meidän* kansamme ruumiiseen, mutta kylläkin erittäin kipeästi perivihollisemme Venäjään.

Se maamme etujen vastainen propaganda, jonka kansanrintamalehdistö on nostanut Saksaa vastaan, ei ole tarkoitettukaan "pienten kansojen oikeuden" puolesta, vaan sillä halutaan johdattaa Suomi vaaralliseen ulkopoliittiseen ilmapiiriin. *Miten vaikeaksi muodostuukaan esim. armeijamme upseerien työskentely silloin, kun yleinen mielipide suunnataan valtiota vastaan, jonka asemahti kuitenkin tulevan palon päivänä on suunnattu samaa vihollista vastaan kuin meidänkin?*

Siis: Suomalaisten on ajateltava vain sitä, mikä on *sille* eduksi! Meillä on oma vähemmistökansallisuuskysymyksemme, *jota ei ratkaise kukaan muu kuin me itse!*

Samassa yhteydessä tulkoon todetuksi se väärä henkinen lähtökohta, joka meidän valtiollisessa elämässämme on vallalla. Meillä on kaikki *pienuutta varten.* Vain *nykyisen olotilan säilyttämistä* saa ylistää. Suur-Suomi-propaganda on rikos! Meillä puhutaan maan*puolustuksesta,* meillä on *puolustus*ministeri ja *puolustus*neuvosto. Kaikki on järjestetty niin, että *menetettäisiin mahdollisimman vähän.* Ihmettelemme vaan, miten kauan *sotarovasti* nimitys säilyy. Kai sekin kohta vaihdetaan *puolustusrovastiksi!*

Ja kuitenkin historia todistaa, että vain ne kansat, *jotka omaavat ulospäin suuntautuvan laajentumispyrkimyksen* säilyvät. Ennen kaikkea sitä todistaa tämän päivän historia. Unkari valmistui 20 vuotta murskaamaan Trianonin rauhan. Unkarilaiset nuoret vannoivat: Minä uskon Unkarin ylösnousemukseen! Unkarilla oli päämäärä ja se ei pelännyt sitä tavoitella. Nyt se on sen saavuttanut! Olisivatko Trianonin pykälät murtuneet, jos Unkari olisi noudattanut Suomen taktiikkaa? Meillähän sanoo vastuunalainen ministeri: Olipa hyvä, että ei saatu Karjalaa ja Inkeriä. Olisi vain tullut köyhiä kuntia huollettaviksi!

Nyt alkaneessa kansojen kamppailussa selviytyvät voittajina ne, jotka pyrkivät *vain omaan päämääräänsä* antamatta minkään muun näkökohdan silmiänsä sokaista. Kansakunnalla on yksi päämäärä: suuruus!

RUOTSALAISET . . . (Jatk. siv. 103.)
tässä tapauksessa kymyksessä, mutta olkoonpa hän kuka tahansa, niin en voi olla sanomatta, että hän olisi sopivampi opettajaksi "Lenin-kouluun" Moskovassa kuin suomalaiseen oppikouluun.

Helsingin raastuvanoikeudessa ilmeni vielä yhtä ja toista muutakin tämän vainotun nuorison toiminnasta. Kävi ilmi m.m., että he olivat *"käyneet nuorisokerhoissa, joissa oli laulettu isänmaallisia lauluja, tutustuttu jääkäriliikkeeseen, vapaussotaan ja heimokansojemme vaiheisiin".* Senlisäksi kävi ilmi, että eräät näistä monista olivat keränneet jouluavustusta köyhiin perheisiin.

Käsityksemme mukaan ei raastuvanoikeus tule muuttamaan aikaisempaa päätöstään, ainakaan ei sen päätökseen voi ylläolevan kaltaiset "raskauttavat asianhaarat" vaikuttaa muuten kuin myönteisesti. Mutta olkoonpa sen päätös minkälainen hyvänsä ei tarvitse epäillä, etteikö nuoriso kaikesta huolimatta jatkaisi yllämainitunlaista toimintaansa. Jos se ei voi sitä tehdä IKL:n nuorisotoiminnan piirissä, se tekee sitä muuten. *Velkaansa vapaus- ja heimosodissa kaatuneille 300:lle koulupojalle se ei jätä maksamatta.* Sen kyllä kouluhallituksenkin edistysmieliset herrat ovat tulleet jo kokemaan, ja siksi heidän taistelunsa tätä nuorisoa vastaan herättää vain säälivää hymyä.

Helsingissä 19 pnä maaliskuuta 1939. *Elias Simojoki.*

AKTIVISTIT.

Elokuvakertomus Suomi-Filmin keväällä esitettävän samannimisen elokuvan mukaan. Ohjaus: Risto Orko. Käsikirjoitus: Risto Orko ja Ilmari Unho. Rakennelmat Hannu Leminen. Kuvaus: Charles Bauer.

(Jatk. edell. numeroon)

Yrjön ja Marjan tapaaminen tapahtuu samoissa merkeissä kuin edellisenäkin iltana. Marja tosin kiittää käsilaukustaan, mutta sanoo, että hän olisi mieluummin kadottanut koko laukun kuin tavannut Yrjöä enää. Tämä valittaa. Vahinko on molemminpuolinen. Yrjökin olisi mieluummin pitänyt koko laukun muistona Marjasta. Nyt hän on tyytynyt ottamaan ainoastaan pienen silkkinenäliinan työpöydälleen muistoksi heidän lyhyestä „ystävyydestään".

Palvelija ilmoittaa, että eversti Vasiljev on tullut tapaamaan neitiä. Ja parin purevan lauseen jälkeen Yrjö ja Marja eroavat toisistaan, ainakin jälkimmäisen ollessa yhä vakuutetumpi siitä, ettei tahdo enää koskaan tavata toista. Mutta vielä epämiellyttävämpi kohtaus odottaa Marjaa. Eversti Vasiljev esittää hänelle kosintansa. Marja torjuu sen närkästyneenä. Pelastaakseen tilanteen hän osoittaa ohimennen Vasiljevin naisseikailuihin. Mutta Vasiljev väittää kaikki jutut itsestään perättömiksi. Hän voi todistaa Marjalle, että hän on parempi kuin hänen maineensa. Ja niin antaa hän Marjalle asuntonsa avaimen pyytäen tätä käymää luonaan mihin aikaan tyttö itse haluaa. Hän toivoo Marjan tulevan uteliaisuudesta ja kun tyttö kerran on hänen luonaan, on hän varma saaliistaan. Ja ennen kuin Marja on ehtinyt palauttaa avainta, on Vasiljev poistunut.

Yrjö on heti senaattorin talosta lähdettyään mennyt kenraalin luo. Täällä odottaa häntä kylmä vastaanotto, sillä Katjusha ei voi niin vain antaa anteeksi sitä, että hänet oli jätetty yksin tanssiaisissa. Vasta kun Yrjö lupaa, että hän tulee illalla täsmälleen klo 8 hakemaan Katjushan ulos, leppyy ylpeä neiti ja lupaa luutnantille „armonaikaa" käytöksen parantamista varten.

Samana päivänä ovat santarmit tehneet suuren kaappauksen. Joku on myynyt Vasiljeville täydellisen luettelon aktivisteista ja salaisista etappiteistä. Santarmit eivät kuitenkaan voi ryhtyä toimintaan ennen kuin kenraali on palannut matkaltaan. Aktivisteilla, jotka ovat saaneet tietää petoksesta, on vain yksi yö käytettävänään paperien takaisin saantiin. Varmuuden vuoksi pannaan kuitenkin hälyytys toimeen, sillä on vain hyvin pienet mahdollisuudet, että luettelo saataisiin pois ajoissa. Sen vuoksi on kaikkien, joille se on mahdollista, häivyttävä rajan yli. Ja jos johtajat joutuvat telkien taa, on vapaiksi jäävien jatkettava työtä mistään välittämättä. — Irti ryssästä,

Värväri-Ville saa vaikeimman tehtävän osalleen. Hänen on yritettävä papereita takaisin hinnalla millä hyvänsä. Veitsenteroittajaksi pukeutuneena livahtaa hän erään talon porraskäytävään. Asukasluettelossa on nimi: Yrjö Jakola, luutnantti.

Myös Kari, joka on taas palannut vanhojen toveriensa pariin, lupaa yrittää parhaansa, jotta vaara saataisiin poistetuksi. Hän tietää, että Vasiljev on usein käynyt Niskasella ja että hän hakkailee Marjaa. Epätoivoissaan kääntyy Kari Marjan puoleen anoen tältä apua.

Vasiljev on päättänyt viettää sen illan kotonaan. Eräs kirje saa hänet kuitenkin muuttamaan päätöstään. Tuskin on hän poistunut, kun Marja saapuu taloon. Hän soittaa ovikelloa, mutta ihme kyllä, ei Vasiljevia eikä hänen palveluspoikaansa kuulu. Marja epäröi. Mutta hetken kuluttua hän ottaa esiin Vasiljevilta saamansa avaimen ja astuu sisään. Varoen hiipii hän everstin kirjoituspöydän luo ja koettaa tikarilla murtaa auki lukkoa. Hänen puuhansa keskeyttää kuitenkin rauhallinen ääni, joka varoittaa Marjaa turmelemasta hyvää tikaria. Ja säikähtynyt Marja näkee edessään vihaamansa Yrjö Jakolan, joka hymyilee hänelle ainaista kohteliaankyynillistä hymyään.

Kun Marja lopulta, aluksi kiihkeän ja sitten häntä suuresti hämmästyttävän kohtauksen jälkeen poistuu talosta, ovat nuo kohtalokkaat paperit hänen hallussaan.

Yrjö saapuu pahasti myöhästyneenä hakemaan Katjushaa ulos. Tempperamenttinen ja mustasukkainen neiti karkoittaa luutnantin luotaan muutamalla välinpitämättömyyttä teeskentelevällä, kylmällä sanalla. Mutta tuskin on mies lähtenyt, kun hän katuu tekoaan ja kiiruhtaa hänen jälkeensä. Hän ei tavoita enää Yrjöä ja lähtee kiihdyksissään hänen asuntoonsa. Myöhäiseen yöhön saa hän odottaa Yrjöä ja ryhtyy aikansa kuluksi tarkastelemaan huonetta. Hän hätkähtää nähdessään luutnantin kirjoituspöydällä hienon silkkisen nenäliinan. Mustasukkaisuus herää hänessä ja hän alkaa penkoa luutnantin papereita etsien rakkauskirjeitä tai jotain muuta, joka ilmaisisi hänelle, kenen kanssa luutnantti on tekemisissä. Etsiessään osuu hänen käteensä paperipinkka, jonka päällimmäisessä lehdessä on kirjoitus: Erittäin salainen. Yksityisesti kenraali Daniloville.

Katjusha kauhistuu. Yrjö Jakolan luona hänen isälleen kuuluvia salaisia papereita! Hän käsittää, että jotain on vinossa, työntää paperit käsilaukkuunsa ja on aikeissa poistua, kun Yrjö samassa saapuu. Yrjö on hämmästynyt yöllisen vierailun johdosta. Katjusha tuijottaa mieheen tuskaisen rakastuneesti, ryntää sitten hänen syliinsä. „Rakastan sinua!", kuulee Yrjö hänen huudahtavan. Ja hetken kuluttua on Katjusha lähtenyt. Yrjö katsoo hänen jälkeensä oudoksuen.

Aamulla haetaan eversti Vasiljevia kaikkialta. Lopulta löytää hänen adjutanttinsa everstin hyvin ihmeellisestä tilanteesta, johon kekseliäs Värväri-Ville on saattanut santarmiupseerin. Päänsärkyään kiroillen lähtee eversti kotiin. Hän tapaa palveluspoikansa makaamasta keittiön lattialta, näkee pöydällä viinapullon ja ruuan jätteitä. Tietysti on se sika taas ollut humalassa! Mutta kun eversti tulee omaan huoneeseensa, kohtaa häntä vielä suurempi yllätys. Huoneessa on käynyt joku vieras, sillä paperit ovat poissa. Onneksi on aktivistiluettelon sisältävä kirjekuori tallella. Mutta muita papereita on kadoksissa. Kuka on voinut käydä täällä Silloin huomaa Vasiljev pöydällä avaimen, jonka hän antoi Marjalle. Hän tarttuu puhelintorveen soittaakseen tytölle.

Senaattori Niskasen luona istuvat Yrjö ja Marja keskustellen. Marja suhtautuu nyt Yrjöön vallan toisella tavoin kuin aikaisemmin. Hänen katseessaan on ihailua ja kunnioitusta. Juuri kun Yrjö on poistumassa, soi puhelin. Vasiljev puhuu Marjalle ja vaatii tätä tulemaan heti luokseen uhaten muussa tapauksessa toimenpiteillä, jotka kävisivät kohtalokkaaksi niin Marjalle

kuin hänen isälleenkin. Puhelin sulkeutuu ilman että Marja saa tietää, kuinka paljon Vasiljev voi todistaa hänen edellisenä iltana tapahtuneesta „vierailustaan". Hän päättää kuitenkin mennä Vasiljevin luo.

Kun Marja tulee Vasiljevin luo, ottaa tämä hänet kylmästi, mutta rauhallisesti vastaan. Everstin sävy muuttuu pian yhä uhkaavammaksi Marjan torjuessa kaikki hänen syyttelynsä. Kun everstistä näyttää, että tyttö on kokonaan hänen vallassaan, alkaa hän lopulta ilkkua sanoen riemuissaan, ettei Marja ole kuitenkaan löytänyt hänen kallisarvoisinta paperiaan, aktivistiluetteloa. Se on yhä tässä! Kun Marja näkee Vasiljevin heiluttavan kädessään kuorta, jossa luettelo on, ei hän voi pidättää huudahdusta, joka paljastaa koko totuuden. Vasiljev on voitonriemuinen, mutta hänen ilonsa muuttuu raivoksi, kun hän huomaa, että kuoressa onkin luettelon paikalla aktivistien hänelle osoittama, vähemmän mairitteleva kirje. Silmittömästi suuttuneena ryntää hän Marjaa kohti kiristääkseen häneltä tiedon siitä, kuka on ottanut paperit. Mutta hän saakin vastauksen toisaalta. Pistoolilla leikkivä Yrjö Jakola seisoo ovella ja ilmoittaa, että hän on tehnyt kaappauksen.

Vasiljevin henki ei ole nyt paljon arvoinen, sillä Yrjö on tällävälin saanut tietää, että hänet on paljastettu. Nyt on hän tullut hakemaan niitäkin papereita, jotka edellisenä yönä olivat „unohtuneet" häneltä. Yrjö tahtoo varustaa itsensä hyvillä „eväillä" lähtiessään Saksaan. Sen vuoksi — —.

Mutta Yrjön ampumaan valmis pistooli laskeutuu alas taas, sillä samassa hetkessä saa hän tietää, että Marja rakastaa häntä. Hän ei tahdo tahrata rakkauttaan miestapolla, ei sittenkään, vaikka pois raivattava on viheliäinen santarmi.

Yrjön ja Marjan pakomatka läpi Suomen onnistuu vain nokkelan ja pelkäämättömän Villen avulla. „Aina sitä pärjää, kun vaan ruattinkiälellä kerjätä osaa", lohduttelee tämä ystäviään, Ja niinpä onkin. Marja pääsee onnellisesti Haaparantaan ja Ville kiiruhtaa takaisin Suomeen tavatakseen Yrjön, jonka on matkalla täytynyt erota heistä. Kierimän etappisaunalla kohtaavat ystävykset taas toisensa.

Saunalla on koolla kymmenkunta etappijääkäriä, jotka ovat vaivoin välttäneet santarmien yhä tarkemmin viritetyt verkot. Kulkuvartio ilmoittaa kuitenkin, että lumisade lienee eksyttänyt nuuskijat jäljiltä, joten suurempaa syytä huoleen ei ole. Miehet painuvat saunaan ja siellä kohtaa heitä hätkähdyttävä näky. Ville on tuonut metsästä kuusen ja koristelee sitä juuri poikien pistooleilla, koska muitakaan koristeita ei ole, Tosiaankin! Nythän on joulu-aatto! Omituinen tunnelma valtaa mielet. Kotona valmistaudutaan juuri ottamaan vastaan suurta rauhan juhlaa, sanomaa maailman Vapahtajan syntymästä. Ja he, jotka ovat antaneet koko elämänsä sille ajatukselle, että tässä rakkaassa isänmaassa voitaisiin tätä suurta juhlaa viettää kerran todella turvallisin mielin, he saavat tänä iltana lymyillä pahaisessa piilopirtissä, kalvavan ikävän ja kaipauksen täyttäessä mielen. Kyynel kiertyy karunkin miehen silmäkulmaan, kuvat vietetyistä jouluista ja kodista tunkeutuvat väkevinä esiin. Ja sielun syvyydestä kumpuaa ilmoille joulun ihana sanoma: Maassa rauha ja ihmisille hyvä tahto.

Räikeä kiväärien yhteislaukaus leikkaa viiltävänä hiljaisuutta ja saunan kynnyksellä istunut päällikkö vaipuu koristen, verissään maahan. Ryssät tulevat! Hetkessä ovat rauhanajatukset hävinneet ja etappimiehet tempaavat pistoolit esille. Ryssät tulevat! Sauna on piiritetty! Kiväärit räiskyvät, jääkärit vastaavat tuleen. Kuoleva päällikkö antaa vielä määräyksen, että Yrjön on vastattava koko joukosta. „Terveisiä — äidil — — —", nuori, isänmaan hyväksi eletty elämä on sammunut.

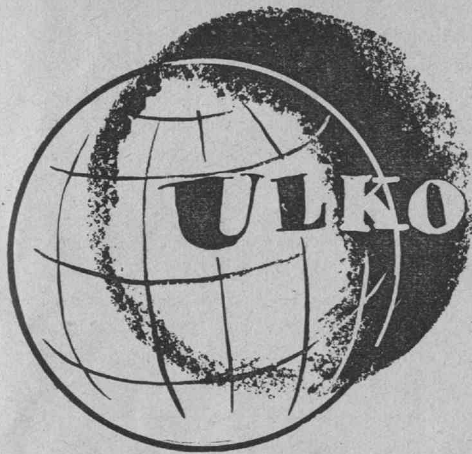
Mutta ympärillä jatkuu taistelu yhä kiivaampana. Ryssät ovat vetäneet ketjun saunan eteen, mutta Yrjö huomaa, että saunan metsänpuoleinen sivu on vielä vapaana. Onko jatkettava toivotonta vastarintaa tässä loukossa? Onko taisteltava viimeiseen mieheen? Ei, nämä nuorukaiset on pelastettava suurempaa taistelua varten. Kas tuossa kaatui jo toinen! Ulos, ulos täältä! Mutta miehet eivät tahdo perääntyä ryssän edessä. Yrjö saa panna kaikkensa ennen kuin hän saa heidät ymmärtämään paon välttämättömyyden. Viimeiseksi jää Ville, kieltäytyy lähtemästä kuultuaan, että Yrjö jää paikalleen pitämään ryssiä kurissa siksi kunnes toiset ovat pelastuneet. Vasta kun Yrjö osoittaa, ettei hän haavoittuneena pääse pakenemaan ja ottaa avuksi tiukan sotilaskurin, lähtee Ville. Jumalan kiitos, he pelastuvat! Mutta Yrjö jatkaa tulta siksi kunnes hän monien kuulien lävistämänä lopulta vaipuu tiedottomana saunan kynnyksen taakse.

Melkein ihmeenä voidaan pitää sitä, että Yrjö kuitenkin, monista haavoistaan huolimatta, paranee oltuaan jo melkein kuoleman rajoilla. Paranemista ei suinkaan edistänyt se, että hän saa kokea kohtelua, jota voidaan odottaa vain santarmeilta. Kuulusteluissa ei häntä suinkaan kohdeltu hellin käsin. Mutta kun asiaa tutkimaan lähetetty Vasiljev eräänä päivänä saapuu Yrjön vankikoppiin ilmoittamaan, että kuolemantuomio seuraavana yönä pannaan täytäntöön, tapaa hän siellä pienoishirsipuulla leikkivän miehen, joka antaa sanan sanasta ja ottaa hymyillen vastaan tiedon tuomiosta.

Vasiljev ei suinkaan iloitse nähdessään pahimman vihamiehensä sitkeyden. Mutta hänen mielialansa muuttuu kauhuksi, kun hän palaa esikuntaan. Siellä odottaa häntä kenraali Danilov, pakomatkalla oleva mies, Se, mitä he olivat jo kauan pelänneet, oli nyt tapahtunut. Vallankumouksen hyökylaineet vyöryivät yli maan, keisari oli luopunut valtaistuimestaan.

Vallankumous kulki kaupungista kaupunkiin, seudulta seudulle jakaen omaa oikeuttaan. Se vapauttaa monet valtiollisista syistä vangitut miehet kolkoista kopeistaan, mutta Yrjön asemaa se ei auta. Kuolemantuomion toimeenpano vain lykkäytyy. Mutta Yrjöllä, tuolla rohkealla aktivistilla, on ystäviä, jotka eivät ole unohtaneet häntä. Marja ja Ville eivät lepää ennen kuin Yrjö on vapaa. Ja Ville osaakin käyttää vallankumoushumua taitavasti hyväkseen. Urheitten toveriensa avustamana tekee hän ihmeellisen kaappauksen, joka kirvoittaa salvat vankilan ovelta. Yrjö Jakola on pelastettu maalleen ja rakastetulleen. Ja rohkein mielin lähtevät aktivistit vielä kerran rajan yli vieraaseen maahan tietoisina siitä, että pian he tulevat takaisin ja taistelevat tälle maalle vapauden.

He näkevät ylpeimmän unelmansa toteutuvan. Unelman vapaasta, itsenäisestä Suomesta.

ULKOPOLIITTINEN Katsaus

Paljon on tapahtunut senjälkeen kuin viimeksi tähän lehteen kirjoitimme ja paljon vielä ehtii tapahtua ennen painatusta.

Maailmassa vallitsee nyt hämärien lähteiden synnyttämä suunnaton raivo Saksaa kohtaan ja pärskeitä tästä myrskystä lentelee tännekin. Onpa Canterbyryn politikoiva arkkipiispa vedonnut oikein kristikuntaan Tshekkoslovakian asiassa.

Kysymme vetosiko tämä arvon herra kristikuntaan, kun Espanjan punahallitus salli *murhata* ja kiduttaa — puolisen miljoonaa espanjalaista, jotka eivät osallistuneet sotaan? Tai onko vedottu kristikuntaan, kun ryssänmaalla on tapettu miljoonia ja m.m. tuhottu kymmeniätuhansia heimolaisiamme.

Onpa nyt (kai Englannin käsitystä?) suomalaisten „omatunto" herkkä. Hyväksymme patculien kiihtymyksen ehdolla, että ovat yhtä kiihtyneitä karjalaisten ja inkeriläisten kohtalosta. Elleivät ole, ei kiihtymyksellä ole moraalista, ei loogillista eikä *suomalaista* perustaa.

Omasta puolestamme pidämme historiallisena välttämättömyytenä, että *kaikki* maat, jotka turvautuvat ryssään muodossa taikka toisessa ja työskentelevät siten Suomen tulevaisuutta vastaan saavat selkäänsä.

Mutta hyvä on herätä laajemmissakin piireissä huomaamaan, ettei maailmassa vallitse ulkopolitiikassa *absoluuttinen* oikeus, vaan voima, hyvä onni ja oikeat liittosuhteet vallitsevat enemmän.

Kuten olemme ennustelleet puuhaa Englanti nyt aivan avoimesti sotaliittoa ryssän kanssa — Saksaa vastaan. "Suojelusta" tarjotaan piakkoin hyvällä tai pahalla kaikille pienille valloille.

Varokoot meidän konsulimme uskomasta petollisen Englannin houkutuksiin. Se merkitsisi, että saisimme ryssän "suojeliaksemme" — muka Saksaa vastaan. Ja sellaiseen "suojelukseen" ainakin Suomen kansallinen nuoriso vastaa kiväärillä.

Nyt vaaditaan meidän ulkopolitiikan herroiltamme lujaa selkärankaa — ja emme ole aivan varmat siitä kestävätkö herrat.

Jos Englannin ja ryssän painostus käy sietämättömäksi ja meitä yritetään peloittaa ulos "puolueettomuuskannastamme" — voi pätevä ulkoasiain johto aina säilyttää itsenäisyytensä uhkaamalla, että jollei siivoton pakotus lakkaa — me etsimme liittolaisia muualta kuin löperöstä Skandinaviasta.

Tämän lisäksi on nyt "stadionien" y.m. ylellisyyslaitosten rakentaminen heti keskeytettävä ja käytettävä betoni ja työmiehet rajojemme linnoittamiseen viime tingassa.

Ei "Kekkosen kisoista" kuitenkaan taida tulla mitään. Maailma on jo silloin tukkanuottasilla keskenään.

Maailma pyörii nyt entistä vinhemmin. Franconkin edesottamukset jäävät syrjään suurien probleemojen tieltä.

Yhdestä asiasta vielä varoittaisimme. Nimittäin uskomasta, että tuleva sota alkaisi ja päättyisi samalla tavalla kuin maailmansota. Ryssä on nykyään vielä kehnompi liittolainen kuin keisarin aikana. Japani ja Italia ovat Keski-Euroopan mukana. Puola tuskin lähtee Englannin vanaveteen, joten "lähtökohta" on toinen.

Sitäpaitsi nyt 21 vuoden jälkeen näyttää siltä kuin Saksa ei olisikaan mailmansotaa hävinnyt vaan, että silloin syntynyt tilanne on vielä ratkaisematta. Ympärysvallat "voittivatkin" silloin kepulikonstilla eikä tasapäisessä tappelussa.

Tuntuu siltä, että vakavat ajat ovat lähellä. Jos asiamme hoidetaan huonosti, olemme kohtapuoleen ryssän „suojeluksessa". Jos ne taas hoidetaan hyvin jääkäriliikkeen malliin, voidaan heimokysymys ratkaista.

Paavo S.

MERJAN KAIKU
kiittää nimimerkki *„Martti Jyrkkää"*, joka ainutlaatuisella tavalla on tahtonut tukea seuramme toimintaa luovuttamalla *„Korpilaki"*-näytelmänsä mahdollisen lunastussumman Merjan Kaiun käytettäväksi.

Merjan Kaiun johtokunta.

SINIMUSTAN SIVALLUKSIA

Vaarallinen solmio

eli miten valtiollisen poliisin kuulustelupöytäkirjat syntyivät.

3-kuvaelmainen oikeusnäytelmä.

Sanomalehtiselostuksen mukaan laatinut Sinimusta

Tapahtumapaikka: Helsingin raastuvanoikeuden kolmas osasto.

Henkilöt: Oikeuden puheenjohtaja.

Planting, valtionsyyttäjä, varsinkin Etelä-Pohjanmaalla kuuluisaksi tullut tuomari.

Varatuomari *Borenius,* IKL:n puolustusasianajaja.

Paikkala, Valtiollisen poliisin mies.

Hillu, Simo Aapeli, 16-vuotias koululainen, ei ennen politikoinut, todistaja.

Korhonen, todistaja.

I. KUVAELMA.

(Paikkala on väittänyt insinööri L. J. Luukkosen Viitasaarella esiintyneen julkisessa puhetilaisuudessa mustaan paitaan ja siniseen solmioon pukeutuneena.)

Puheenjohtaja: Teittekö juhlassa muistiinpanoja puheesta?

Paikkala: Tein kyllä lyhyitä muistiinpanoja, aivan lyhyitä.

Planting: Tiedusteliko todistaja jo juhlassa muiden mielipiteitä puheesta?

Paikkala: En tiedustellut.

Borenius: Onko todistajaselostuksessa mitään korjattavaa?

Paikkala: Ei ole.

Borenius: Oliko puhujan solmio varmasti sininen?

Paikkala: Oli varmasti.

Borenius: Tässä on

kuuden henkilön allekirjoittama valaehtoinen todistus, ettei niin ollut. Tämä osoittaa, millainen mielikuvitus valtiollisen poliisin miehillä on, kun he lähtevät komennuksilleen.

(Puheenjohtaja lukee varat. Boreniuksen jättämän todistuksen, jossa etsivä Paikkalan ilmoitus osoitetaan tärkeimmiltä kohdiltaan *paikkansa pitämättömäksi.)*

Puheenjohtaja: Voiko todistajan mielestä puheen sisällön kuvata siten kuin tässä todistuksessa on tehty.

Paikkala: Sisällöstä on kyllä kerrottu samalla tavoin, mutta puhuja lausui asiat niillä sanoilla, joita olen käyttänyt.

Puheenjohtaja: Muistelkaapas vielä solmiojuttua. Miten lähellä puhujaa olitte juhlissa?

Paikkala: Parvella n. 20 m:n päässä puhujasta.

Puheenjohtaja: Miten olette solmion väristä niin varma?

Paikkala: Kiinnitin Erikoista huomiota siihen *että puhujalla oli solmio ja siksi panin värinkin merkille.*

Puheenjohtaja: Eikö muilla sitten ollut solmiota?

Paikkala: Kyllä muillakin oli, mutta ei sinistä.

II KUVAELMA.

Nyt kutsuttiin sisään todistajaksi 16-vuotias koululainen Simo Aapeli *Hillu,* joka kuulustelupöytäkirjan mukaan oli kertonut puheen sisällöstä samaan tapaan kuin Paikkala sekä vakuuttanut, että Luukkosella oli juhlassa sininen solmio.)

Puheenjohtaja: Pitikö Hillu kirjaa puheen aikana?

Hillu: En pitänyt, olen kertonut vain muististani.

Puheenjohtaja: Milloin kuulustelu tapahtui?

Hillu: Kaksi päivää juhlan jälkeen.

Puheenjohtaja: Oletteko yleensä seurannut politiikkaa?

Hillu: En ole.

Puheenjohtaja: Missä istuitte juhlassa ja onko teillä hyvät silmät?

Hillu: Istuin parvella. Toisessa silmässä minulla on vika. mutta toisella näen hyvin.

Puheenjohtaja: Oliko solmio sininen?

Hillu: En ole varma siitä. Sen sanoin jo kuulustelussa.

Borenius: Pyydän, että tämä merkitään pöytäkirjaan sillä s. *osoittaa valtiollisen poliisin pöytäkirjojen arvon.*

Puheenjohtaja: Käyttikö puhuja sanaa *punamultahallitus,* kuten olette kuulustelussa kertonut?

Hillu: En ole varma siitä.

Puheenjohtaja: Entä sitten punamultalinnoitus-sanaa?

Hillu: En ole varma siitäkään.

Puheenjohtaja: Mutta *punamultahallitus*-sanaa ei siis käytetty?

Hillu: Sitä kyllä käytettiin.

Puheenjohtaja: Mutta juurihan sanoitte, ettette ole siitä varma.

Borenius: Pyydän merkittäväksi pöytäkirjaan, *ettei todistaja ole varma mistään.*

Puheenjohtaja: Miten valtiollisen poliisin kuulustelupöytäkirja oikein laadittiin.

Hillu: Minulle luettiin kohtia puheesta. Osan kielsin, osan myönsin, aina muistini mukaan.

Puheenjohtaja: Todistaja ei siis ole vapaasti antanut kertomustaan?

Hillu: En ole.

III KUVAELMA.

(Istuntoa jatkettaessa ryhdytään kuulemaan muita ns. Luukkosen jutussa haastettuja todistajia. Maalari J. H. Korhonen oli valtiollisen poliisin kuulustelupöytäkirjan mukaan kertonut puheen sisällöstä melko tarkalleen samalla tavoin kuin etsivä Paikkala raportissaan, *mainiten m.m. Luukkosella olleen sinisen solmion.)*

Puheenjohtaja: Onko kuulustelupöytäkirja oikea?

RAJAMIES

Kirj. Vilho Sorvari.

Mies hiihti lumista korpea, korpea hiljaista ja aivankuin kaiken elon ulkopuolelle jäänyttä. Latu kulki kiemurrellen vaaran rinteeltä toiselle, upposi joskus suon kumpareisiin, mutta vääjäämättömästi tunkeutui yhä sinne päin, mistä entistä suurempi hiljaisuus uhosi vastaan. Jokin jänis laukkasi töyryjen taakse sydän halkeamaisillaan kauhusta. Mutta tämäkö mies olisi ollut metsästysmatkalla? Ei. Eihän näkynyt ampuma-asettakaan, ellei sitten ollut vaatteiden suojassa, Mutta hän meni.

Hän näki korkealta vaaralta lumisten metsämaisemien kaukaisuuksia kouraisevat selänteet. Tuolla edessäpäin oli harmaata usvaa taivaan ja metsän välissä. Taisi pilkoittaa muutaman rakennuksen kattokin. Ei näkynyt mitään selkeästi. Mutta jos hän ei nähnytkään selvästi, sen selvemmin hän tunsi. Hän tunsi sielussaan jotakin kivettynyttä, jotakin jäämäistä, joka tunkeutui kurkkuun painuaksensa hitaasti alas ja alas päästyänsä sulaakseen hirvittävästi polttavaksi virraksi. Oi — ja tällaista hän oli tuntenut monta päivää. Jo monta päivää oli hänen suksiensa suihke kuulunut metsässä, jo monta yötä oli hänen nuotionsa loimotus yllättänyt jonkun nälkäisen hukan, joka oli suu vaahtoa valuen ravannut hangilla joka karva ruokaa kiljuen. Jo monta päivää — jo monta päivää — Herra armias, tällaistako piti olla tiesi kuinka pitkälle? Eikä vähäistäkään aavistusta siitä, missä oli — Elina

Elina, hän valitti, ja hänen valituksensa kaikui vaaran laella ja putosi korven kuusien sisään — Elina

Oli tapahtunut näin: Hänen vaimonsa, Elina, oli jäänyt yksin kotiin, tuohon pieneen rajamökkiin, missä he olivat olleet lähes viisi vuotta Jaskan tultua rajavartiaksi Tuossa mökissä olivat eläneet jonkinlaista erakon elämää, mutta kuitenkin olleet onnellisia. Tällaista hyvän päivän onnellisuutta oli riittänyt aina siksi, kun Jaska joutui pidättämään kolme miestä, mitkä olivat pyrkineet rajan taakse. Miehet joutuivat selvittämään yrityksensä laatua oikeuteen ja täällä kävi ilmi kaikenlaista, minkä vuoksi miehet tuomittiin kolmeksi ja puoleksi vuodeksi vankilaan. Kun tuomio oli luettu ja vangit kuulleet sen, oli yksi heistä kääntynyt todistajana olleen Jaskan puoleen, katsonut synkkä uhka silmissään tätä ja lausunut yhteen puristettujen hampaittensa välistä jotakin kostosta.

Nyt, kolme päivää sitten, oli se tapahtunut. Jaska oli saapunut tarkastuskierrokselta kotiin ja tätä lähestyessään ihmetellyt mökin outoa hiljaisuutta. Ei kierrellyt savu piipusta taivaalle päin niinkuin aina. Ei syöksynyt lappalaiskoira Jukke häntä renkaana ja nenä kimittäen vastaan. Ei vilkahtanut ikkunasta Elinan kasvot. Ei — ei mitään, mitä muulloin hänen tällaisina huurteisina päivinä hiihtäessään kotiinsa. Hän paiskaamalla paiskasi sukset jaloistaan ja riensi ovelle. Ovi puoliavoinna, kynnyksellä Jukke kallo murskana ja valkoinen rinta veren tahrimana. Tuvassa oli — senhän hän jo tiesi — syvä, synkkä hiljaisuus. Liesi kylmänä. Mutta — hän hoiperteli pöydän luokse synkeän aavistuksen polttaessa kuin valkohehkuisen raudan rintaansa — hän näki hetkensä. Jaskan oli kai hauska tietää,

Korhonen: En ole sanonut, että Luukkonen haukkui törkeästi hallitusta, vaan että hän arvosteli sitä ankarasti.

Puheenjohtaja: Oliko puhujalla sininen solmio?

Korhonen: Ei se ollut sininen.

Puheenjohtaja: Miksi olette kuulustelussa kertonut toisin?

Korhonen: Kuulopuheitten mukaan. Minulle sanottiin, että muutkin ovat kertoneet sen olleen sinisen.

Puheenjohtaja: Mitenkä kuulustelupöytäkirja syntyi?

Korhonen: Kuulustelija luki minulle jonkun protokollan ja minä sanoin, että kyllä kai se siihen tapaan puhui.

— Väliverho —

("Vaarallinen solmio" kuuluu osana suureen näytelmäsarjaan "Demokratian itsepuolustuksen kenraaliharjoitus".)

että hänen vaimonsa oli viety rajan taakse, missä hän — haha! — saisi kyllin ihania riemuja ennen kuolemaansa. Jumala, tuon paperilipun kaameutta ja pirullisuutta! Elävien ihmistenkö tekemä, moinen teko? Elävien ihmistenkö suunnittelema ryöstö? Ihmisten? Äh, saatanoiden! Jaska repi paperilipun silpuiksi ja paiskasi ne lattialle. Hänen harmaat silmänsä harhailivat pitkin tuttua tupaa, hän hipaisi hellästi vaimonsa naulassa riippuvaa liinaa, tunsi ankean apeuden sielussaan. Raja, raja, hän kuiskasi, sinä kirottu maa, joka sen takana olet! Te kirotut, kirotut roistot!

Hän tyyntyi kuitenkin jotenkuten ja otsaansa hipaisten virkahti: — Jumala, anna vaimoni päästä sieltä pois, minä menen hänen tilalleen! Sanansa sanottuaan hän täytti pistoolinsa panoslippaan, pani aseen taskuunsa ja lähti. Kynnyksellä hän hyväili vielä kämmenellään uskollisen Juken veristä päätä, pyyhkäisi silmiään ja astuen suksilleen lähti hirmumyrskyn lailla puhaltautumaan pitkin latua, joka johti mökistä rajalle päin. Ja tällä matkallaan hän nyt oli.

Hän oli löytänyt ryövärien jäljet ja kauan korvessa eläneenä oli niistä lukenut koko matkatarinan: Elinaa oli väkivalloin hiihdätetty vangitsijoiden keskellä. Siellä täällä oli Elina käynyt vastarintaan ja heittäytynyt hankeen. Taas oli hänet pakoitettu liikkeelle ja — sen ajatteleminen pullisti Jaskan otsasuonia ja sai huulet jäykistymään tuskan irveeseen. — Elinaa oli lyöty. Jaska näki kaikki tapahtumat ladusta, ja tuo lukeminen oli koko tähän astisen elämänsä tuskaisin hetki.

Korpi oli vaiti kuin hauta. Erään kuusen oksilta vierähti lumipaino hangelle ja kumahti heikosti. Jaskasta tuo putoaminen ja kumahtaminen oli kuin mullan putoaminen Elinan arkulle. Elinan arkulle, — hän sanoi, — saako Elina koskaan arkkua! Eivätkö vain jätä hänet metsään makaamaan tehtyänsä hirmutekonsa! Ne pedot!

Hän laski vaaralta alas hirvittävällä vauhdilla. Hänen luoksensa, sinne, punaiseen helvettiin, pelastamaan Elina häpeästä ja kuolemaan hänen kanssaan. Rajaviivalla vonkaisi viima Jaskan kiitäessä sen poikki. Hänen vauhtinsa oli kuin vimmatun pitkäisen. Hänen sydämessään jyskytti vain murhe, korvissa kuului vain Elinan hätäinen valitus.

Vihdoinkin: Tuolla hänen edessään hiihti kaksi miestä, joiden välissä horjui suksilla väsynyt nainen — Elina. He menivät hitaasti edelleen, kenties aavistamatta Jaskan olevan aivan kintereillään. Pienen aukion poikki päästyään he pysähtyivät keskustelemaan. Elina nojasi kädellään puuhun. Hänen kasvonsa — kuinka kauhistuttavan kalpeina ne näkyivätkään Jaskan silmiin! — kääntyivät takana olevalle ladulle. Ja — hän näki. Mutta samassa miehetkin näkivät Jaskan. Toisen käsi sukeltautui alas, mutta ennenkuin se pysähtyi, oli Jaskalla pistoolinsa esillä. Yksi ainoa laukaus keskeytti miehen aikeet. Toinen yritti kääntyä Jaskaan päin, mutta huomasi tämän ilmeestä, että hänen oli toivotonta taistella tätä vastaan. Kirahtaen hän vetäisi kätensä pitkin kuvettaan ja kohotti sen ylös. Jaska ähkäisi kumeasti. Hänen silmissään pyöri usvaa Elinan hoiperrellessa pitkin hankea puukoniskun tavoitettua rintansa. Mies lähti hulluna pelosta pakenemaan kadoten kuusiniemekkeeseen.

Jaskan silmäkulmista vieri kuuma usva hänen poskelleen hänen aivankuin herpautuneena hiihtäessään Elinan luokse. Hän laskeutui suksiltaan hankeen ja kohotti vaimonsa syliinsä.

— Elina! Elina, minun rakas vaimoni! Oi, nuo rakkaat, valkoiset kasvot! Oi, nuo sulkeutuneet silmäluomet! Niiden mykkyys jääti Jaskan sielun kourin tunnettavaksi möhkäleeksi, mikä riipatti rinnassa hirveästi riipoen. Hän tuijotti, tuijotti vaimonsa kasvoihin. Murheensa oli mittoja vailla, rajaton, rannaton, niin tuikea ja kova.

Kun hän hoiperrellen kantoi vaimonsa rajan toiselle puolelle ja pysähtyi tuuhean kuusen leveiden oksien alle levähtämään, näki hän Elinan silmäluomien liikahtavan. Elina, hän kuiskasi odottaen jännittyneenä, oliko hän nähnyt oikein vai oliko tuo vähäinen liikahdus ollut pelkkää houretta. Ei — Jumalan kiitos! Elina hengähti syvään. Jaska kumarsi kasvonsa hänen puoleensa. Hän näki nyt vaimonsa silmien katsovan häneen, noiden rakkaiden silmien, joissa nyt oli syvä vakavuus. Hiljaa ja hellästi hän piti Elinaa sylissään. Tämä hengitti raskaasti ja koetti hymyillä.

— Elina, nyt on kaikki hyvin, virkkoi Jaska, mutta tiesi itsekin, että sanoi ainoastaan rohkaistakseen vaimoaan. Hänhän näki selvästi, että tämän maalliset hetket olivat loppunsa lähellä.

Elina kai tiesi sen itsekin. Hellästi ja lämpimästi hän katsoi Jaskaa ja yritti taas hymyillä.

— Tiesin, että tulet — vaikka mihin, hän kuiskasi. — Missä me olemme?

— Omassa maassamme, Jaska vastasi särähtäen.

— Jumalan kiitos!

He olivat lyhyen ajan vaiti, katsoivat vain toisiansa. Sitten jatkoi Elina kuiskailuaan, silmissänsä onnellinen, haaveksiva ilme:

— Jaska, muistatko kun muutimme mökkiimme? Meillä oli pieni perunamaa. Se oli kesällä vihreä, — Muistatko koivujen heleän lehvästön aikaisina kesäaamuina? Rastas haasteli kuusessa ja — oi, Jaska, me olimme onnellisia — rajallakin. Meillä oli oma — koti — köyhä — mutta rakas.

Muistatko?

Jaska nyökkäsi päätään. Kyllä hän muisti. Hän muisti kaikki, kaikki. Elina katseli häntä raukeavana ja hiljentyvänä.

— Jaska, rakasta sitä — meidän — kotiamme. Jumala suojelkoon — sinua — ja kotiamme!

Jaska ei huomannut, milloin Elina nukkui pois. Kun hän sen havaitsi, puhkesi hän rajuun nyyhkytykseen. Hän kohotti katseensa rajaa kohti ja katsoi sitä mykistynyt tuska silmissään. Hän näki ne monet vuodet, jotka oli elänyt sen liepeellä vartiotyötään suorittaen. Hän näki Elinan sellaisena kuin oli silloin nähnyt, hän, etelän poika, tuon kauniin rajan tyttären vaaleana kesäiltana vaaran rinteellä kylän päässä. Hän näki Elinan lempeät, punastuvat kasvot, kuuli hänen ensi sanansa ja muisti, kuinka Elina auttoi hänet unohtamaan etelänikävänsä, joka viilteli hänen mieltänsä etelätuulen humistessa hongistossa ja lumien sulaessa vaarojen rinteiltä sekä vuoripurojen liristessä viileissä pimennoissa.

Silloin oli kesä. Oli lämmintä, lempeätä, oli haurasta ilmassa ja hänen rinnassaan, herkkää ja hereätä. Silloin kukkui käki onnen kultaa, ja silloin lauloi nuori veri niinkuin Väinämöisen kannel kaiken ihanuudesta.

Oi kesä! Oi onnen aika! Oi siunattu rajanpinta!

Nyt on toisin. On talvi, kylmä. Edessä raja kirottuna, katkerana, ja läsnä masennus ja murhe. Veri on kuin jäätynyt, kieli ei taivu sanomaan onnen sanaa, päinvastoin tahtoo virkkaa katkeruudesta rajaa kohtaan. Metsäkin huhajaa kolkosti. Pitäisi lähteä kotiin, pitäisi. Pitäisi viedä pois Elina, rakas vaimo. Mutta sukset ovat jääneet rajan toiselle puolelle, ja lumessa on mahdoton kulkea niittä.

Hän laskee Elinan havuille ja lähtee hitaasti rajaa kohti. Hämärtää jo. Hän ei tutki tarkoin ympäristöä, katseleepa vain eteensä hankeen. Tultuaan suksilleen hän mietteliäänä asettuu niille ja ponkaisee takaisin rajalle. Hän ei ajattele sitäkään, että hänet voitaisiin pidättää taikka — surmatakin. Hänestä se on yhdentekevää. Eihän ole enää Elinaakaan. Mutta aivankuin ihmeeksi rajantakaiset vartijat eivät ole lähettyvillä.

Menee monta päivää ennenkuin hän jälleen on kotona. Tämä on ollut raskas paluu, raskas taistelu sekä kantamuksen että mustan murheen kanssa.

Mutta tänä ensimmäisenä yönä paluun jälkeen, kun Elinakin nukkuu äänettömänä, tulee hänen mieleensä kova kysymys tulevista päivistä. Raja, hän sanoo itsekseen, raja, joka vei hänen vaimonsa. Jättääkö se ja lähteä takaisin etelään, mennä kotiseudulle? Hän pohtii tätä koko yön. Mutta kun aamu valkenee ja hän taas katsoo vaimonsa valkoisia kasvoja, silloin hänelle selkenee koko asia. Täällä, vain täällä on hänen paikkansa. Täällä koki hänen nuori sydämensä ensimmäisen pyhän rakkauden. Täällä tämä rakkaus kuoli ja muuttui muistoksi. Ja täällä on hänen vaimonsa synnyin- sekä kuolinseutu ja viime leposija. Jättääkö tämä, tämä raja, joka on kuin raskas kahle, mutta samalla ankara seinä elämän maan ja manalan välillä, seinä kodin ja punaisen helvetin välissä. Vain täällä hän voi oikein omistautua vaimonsa muistolle, täällä,

ON OLTU "PITKÄMIELISIÄ".

IKL:n lakkauttamisvaatimuksen viimeisessä oikeudellisessa käsittelyssä sattui muuan koomillinen välikohtaus: Eräs kuulusteltava väitti, että jos hän olisi kolme vuotta sitten Kuopiossa pitämässään puheessa sanonut, että nykyisin pääsee ministeriksi syömällä sanansa, olisi häntä ehdottomasti sakotettu, ja kun tätä ei ole tapahtunut, on VP:n lähettämän todistajan lausunto virheellinen.

Tällöin valtionsyyttäjä Planting: *Nykyisen hallituksen aikana on haluttu viimeiseen saakka välttää kaikkia painokanteita!*

Ensiksi: Luuleeko valtionsyyttäjä, että puheitten johdosta nostetaan *painokanteita?*

Ja toiseksi: Minkä hallituksen aikana on lyöty *syytteitten ennätys?*

ARMEIJAN DEMOKRATISOINTI.

Kun everstil. *Kuistio* sai „siirron", kysyimme puhelimitse Niukkas-Jussilta, oliko se tapahtunut *„Sarkatakissa"* olleen kirjoituksen vuoksi. *„Asia ei kuulu minulle,* soittakaa sk.-yliesikuntaan, sillä *se toimitti siirron!"*

Soitimme yliesikunnan päällikölle, mutta hän kehoitti kääntymään kenraali *Malmbergin* puoleen.

Kenraali Malmberg selitti, että hän ei voi sanoa asiasta mitään, *koska häntä on kielletty antamasta tietoja julkisuuteen.*

Emme tohtineet enää kysyä herra puolustusministeri Niukkaselta, oliko *hän* kieltänyt.

HYVÄ "OPPIKIRJA".

Lehdet kertoivat äskettäin, että muutamat viipurilaiset poikaset ovat murtautuneet suojeluskunnan asevarastoon, anastaneet sieltä pistooleita ja harjoitelleet metsässä niitten käyttöä pitämällä poliisinkuvia maalitauluina.

Kuulusteluissa kertoivat pojat ryhtyneensä tähän omalaatuiseen tempaukseen seikkailunhalusta ja saaneet yllykettä

m.m. luettuaan "Punaiset marsalkat"-nimisen kirjan. Se oli innostanut heitä siinä määrin, että heidän lopullinen päämääränsä oli ollut *suuren pankkiryöstön järjestäminen* bolsheviikkijohtajien esimerkin mukaan.

"Oppikirjansa" kullakin!

missä hänen vaimonsa henki oli aina lähellä.

Hän jäi. Ja tästälähtien hän kulki kuin rajahaltija, puhumattomana ja tuijottavana sekä armottomana ajoi takaa jokaista kulkijaa, joka luvatta aikoi mennä rajan taakse tai tulla sieltä ja häipyä kenties suunnittelemaan pahoja tekoja Suomen koteja kohtaan. Milloin hän ei ollut rajalinjalla, silloin saattoi hän olla vain yhdessä ainoassa paikassa: vaimonsa hautakummun äärellä.

Eikä etelä häntä enää koskaan nähnyt.

Poliittinen tietopeli.

(Vastaukset.)

1. Carol. 2. Hacha. 3. Maaliskuun 15 pnä. 4. Trianonin rauhanneuvotteluissa. 5. Memelin alue. 6. Mussolini oli nuoruudessaan sosialisti. 7. Ukrainan. 8. Stalin. 9. Eenpalu. 10. Mussoliini. 11. Huhtikuun 20 pnä 1889 ja täyttää siis tänä vuonna 50 v. 12. Englanti. 13. Englanti. 14. Suomalaisia. 15. Kansainliittoon.

Kaksi palkittua salapoliisikirjaa.

Mika Waltari: "Kuka murhasi rouva Skrofin?" 237 sivua. Hinta 30:—, kangaskansissa 40:—. Otavan kustantama.

Kun noin vuosi sitten tuli tiedoksi, että maassamme järjestetään suuri esikoisromaanikilpailu, kirjoitti joku kulttuurikynäilijä, että sen voittajaa on mahdoton ennakolta arvata, koska Mika Waltari ei voi siihen osallistua! Mutta suureen pohjoismaiseen salapoliisikilpailuun Waltari osallistui ja — voitti tietysti.

Lukiessaan kirjaa "Kuka murhasi rouva Skrofin" joutuu väkisinkin taas kerran ihailemaan Waltarin monipuolista lahjakkuutta. Vaivattomasti pystyy hän siirtymään kaunokirjalliselta alalta salapoliisiromaanin salaperäisiin maailmoihin. Komisaari Palmu — suomalainen mr Garby — on todella miellyttävä tuttavuus. — Juoni on niin rakennettu, että lukija ehtii epäilemään jokseenkin jokaista teoksessa esiintyvää henkilöä murhamieheksi ja todellinen rikollinen paljastuu vasta viime sivuilla.

Eräs kysymys nousee kuitenkin mieleen: *Miksi Kurt Kuurna murhasi rouva Skrofin?* — Miehinen toveruus murhan motiivina ei tunnu oikein uskottavalta! Se ei kuitenkaan estä arvioimasta kirjaa parhaiten ulkolaisten salapoliisiromaanien veroiseksi.

Kirjan loppusivuilta löydämme lisäksi erään arvokkaan ja salapoliisikirjassa harvinaisen opetuksen: Vaikka murhaaja olikin järjestänyt kaiken niin, että mitään todistuksia ei jäänyt, paljastuu rikos kuitenkin, sillä *"Jumalan silmä näkee kaiken"*, kuten murhatun huoneesta tavatussa seinätaulussa luki.

Toivottavasti saamme toistekin tutustua komisaari Palmuun ja hänen nuoreen apulaiseensa.

Max Mauser: "Hai seuraa laivaa." 254 siv. Hinta 30:—, kangaskansissa 40:—. Otavan kustantama.

Norjalainen tankkilaiva *"Aina"* lähtee punaisten hallussa olevasta Malagan satamasta valtamerentakaiselle matkalleen. Mukana ovat m.m. Puna-Espanjan hallituksen lähettämät aseidenhankkijat *José Almerigo* ja *Ferdinando Lopez*, valtamerentakaisen sanomalehden sotakirjeenvaihtaja *neiti Alonzo*, englantilainen mrs *Cherrington*, sekä salamatkustajina punaisten vankeudesta paennut eversti *Diaz del Castillo* ja hänen veljentyttärensä *Inez*. Laivan ehtiessä avomerelle alkavat selkkaukset: eversti Diaz sekä molemmat varjohallituksen lähetit murhataan salaperäisellä tavalla ja vihdoin paljastuu, että mrs Cherrington ei olekaan vanha rouva, vaan italialainen lentäjämajuri *Rossi*, joka Malagaa vastaan suunnatun pommihyökkäyksen aikana joutui tekemään pakkolaskun ja nyt oli paennut valepuvussa laivaan. Mieliala aluksella on levoton ja kaiken lisäksi taikauskoiset merimiehet huomaavat kauhukseen saaliinhimoisen hain seuraavan kuolemaa vainuten heitä. Amerikan rannikkoa lähestyttäessä paljastaa hyttipoika *Dyre Skaug* murhaajan ja loppunäytös tapahtuu New Yorkissa. — Siinä pohjoismaisen salapoliisiromaanikilpailun voittajateoksen jännittävän juonen kehykset. — Sen kirjoittaja on oikealta nimeltään *Joonas Lie* ja on hän Norjan valtiopoliisin pää.

V. L.

AKTIVISTIT

Voimakas ja innoittava elokuva

aktivisteista ja heidän sankaritöistään.

Elokuva, joka koruttomalla ja mieliinpainuvalla tavalla tahtoo kohdistaa koko kansamme huomion niihin aikoihin, tekoihin ja miehiin, jotka raivasivat tien vapaalle ja itsenäiselle Suomelle.

OHJAUS:

RISTO ORKO

PÄÄTEHTÄVISSÄ: Uuno Laakso, Ville Salminen, Tauno Majuri, Paavo Jännes, Turo Kartto, Kullervo Kalske, Sasu Haapanen, Tope Leistelä

NAISPÄÄOSISSA: Helena Kara ja Tuulikki Paananen.

Valmistamo: SUOMI-FILMI

Ensi-ilta huhtikuussa.

Hinta 3: — mk.

Seinäjoki 1939 — Lakeuden Kirjapaino